

ZLATÝ ZÁCHRANÁRSKY KRÍŽ

"Záchranárstvo je stav mysle"

12. ROČNÍK PROJEKTU SÚŤAŽE O NAJLEPŠÍ ZÁCHRANÁRSKY ČIN ROKU 2017

1A. Záchranársky čin laickej verejnosti

Záchrana troch detí a dospelého

Zlatý záchranársky kríž

Karol Levánszky

Záslužný čin bol vykonaný dňa 17.07.2017, krátko po trinástej hodine, kedy počul volanie o pomoc a následne zbadal topiace sa dievčatá v rieke Malý Dunaj.

Menovaný Karol Levánszky bez váhania skočil do rieky Malého Dunaja za účelom zachrániť topiace sa 3 deti a jednu dospelú osobu. Svojou obetavou, odvážnou a záslužnou činnosťou sa mu podarilo zachrániť dve dievčatá a jednu dospelú osobu. Napriek obrovskej snahe a fyzickej a psychickej vypätosti sa mu nepodarilo zachrániť 16 ročné dievča.

Tento príkladný a záslužný čin by mal byť mementom spolupatričnosti a ľudskej súdržnosti v najťažších situáciách pri pomoci človeka človeku.

Záchrana dieťaťa

čestné uznanie

Natália Benčeková

Počas návštevy obchodného centra Avion mládežníčka Červeného kríža narazila na zúfalú maminku s trojmesačným bábätkom, ktoré bohužiaľ prestalo dýchať. Pery malo úplne modré, ručičky ochabnuté. Babka a otecko plakali hneď vedľa, zháňali pomoc, volali záchranku. Okolo bolo veľa ľudí, nikto však nevedel čo robiť. Vďaka Červenému Krížu a poznatkom prvej pomoci Natália bez váhania pribehla na pomoc. Po 5 vdychoch a ďalších troch cykloch oživovania sa stalo niečo neskutočné- bábätko, aj keď stále veľmi apatické, sa rozdýchalo, do tváričky sa mu pomaly vracala farba a dokonca otvorilo očká. Odvtedy asi o 10 minút, čo bábätko neustále sledovala a popritom volala s pani na linke 112, prišla záchranka, ktorá to v deň nešťastia kvôli stavu dopravy v Bratislave naozaj mala veľmi náročné prišla na miesto a prácu prevzali skúsení záchranári.

1B. Záchranársky čin laickej verejnosti – deti

Záchrana života mamičky

Zlatý záchranársky kríž

Ester Forróová

Tehotná mama sašla navečer osprchovať keď jej zrazu prislo zle, este stihla dcerke Esterke povedať, aby jej priniesla mobil, no mama po vytočení čísla záchranky už nemohla rozprávať (mala mozgovú príhodu, ktorá postihla recove centrum) a tak mala len 5 ročná Esterka poprosila o pomoc, povedala čo sa stalo, meno a adresu, čím zabezpečila skorú pomoc pre mamu.

2. Záchranársky čin profesionálov jednotlivcov

Záchrana dvoch ľudí z potopeného vozidla

Zlatý záchranársky kríž

nstržm. Ing. Vladimír Farský

Nstržm. Ing. Vladimír Farský dňa 24.2.2017 v čase o 18.10 hodine, počas výkonu hliadkovej služby, bol stálou službou Obvodného oddelenia Policajného zboru Námestovo vyslaný na

preverenie oznámenia do obce Sihelné, kde mal na osobnom motorovom vozidle zn. Opel striebornej farby jazdiť nevodič. Počas prejazdu obcou Sihelné, oproti služobnému motorovému vozidlu, ktoré viedol nstržm. Ing. Vladimír Farský, išlo osobné motorové vozidlo zn. Renault s českými evidenčnými číslami, ktoré prudko zrýchliło a smerovalo na obec Rabča, pričom sa stratilo z dohľadu nstržm. Ing. Vladimíra Farského. Z uvedeného dôvodu nstržm. Ing. Vladimír Farský otočil služobné motorové vozidlo a pokračoval v jazde, smerom za unikajúcim vozidlom. Toto vozidlo následne zbadal pod prudkým asi 40 metrovým zrázom havarované, obrátené na streche a ponorené cca 50 cm vo vode. Ihneď so služobným motorovým vozidlom zastavil, zapol zvukové a výstražné znamenie na vozidle a bežal k havarovanému autu. Vtedy z blízkeho pohostinstva vybehli zákazníci, na ktorých nstržm. Ing. Vladimír Farský kričal, aby mu išli pomôcť, nakoľko všetky dvere havarovaného vozidla boli zaseknuté, nedali sa otvoriť a tak sa nemohol dostať k osádke vozidla, ktorá sa nachádzala v interiéri zatopeného vozidla. Za pomoci privolaných chlapov rukami podvihli jednu stranu auta tak, aby mohli dostať vozidlo v časti od dverí vodiča nad vodu a následne nstržm. Ing. Vladimír Farský rozbil okno dverí kameňom a pokúšal sa cez otvor vytiahnuť vodiča vozidla. Vodič vozidla sa vzpieral a vtedy si nstržm. Ing. Vladimír Farský všimol, že na zadných sedadlách je autosedačka a vedľa nej ďalšia osoba, ktorá už bola celá zaplavená vodou a topila sa. Nstržm. Ing. Vladimír Farský preto vytrhol z vozidla detskú autosedačku a následne vytiahol zo zadnej časti vozidla topiacu sa osobu, neskôr stotožnenú ako Jozef Skurčák a po ňom aj vodiča vozidla Ľubomíra Obrku. Svojou okamžitou reakciou z vozidla zachránil dve zranené topiace sa osoby. Po vykonaní neodkladných život zachraňujúcich úkonov tieto osoby odovzdal posádke rýchlej zdravotnej služby. Nstržm. Ing. Vladimír Farský svojou pohotovou reakciou na danú situáciu výrazne prispel k záchrane ľudských životov a tým i k prehlbovaniu dôvery občanov k Policajnému zboru.

Záchrana ľudského života pri dopravnej nehode čestné uznanie

por. Bc. Gergő Horváth

Dňa 25.07.2017 okolo 10.00 hod. v čase svojho služobného voľna por.. Bc. Gergő Horváth jazdil na dodávkovom motorovom vozidle smerom od obce Haniska do Turne nad Bodvou. Približne 500 metrov pred križovatkou cesty R1 smerom Košice – Šaca spozoroval ako z protismeru v miernej zákrute prešiel cez plnú stredovú čiaru vodič osobného motorového vozidla, ktorý cez plnú čiaru predbiehal nákladné motorové vozidlo, pričom čelne narazil do protiídúceho osobného motorového vozidla, ktoré sa po náraze prevrátilo na strechu vedľa cesty.

Nstržm. Bc. Gergő Horváth okamžite odstavil svoje vozidlo a pribehol k osobnému motorovému vozidlu, ktoré bolo bližšie, vypáčil dvere na vozidle a pomohol vodičovi vyliezť z vozidla, pričom ho uložil do stabilizovanej polohy na zem. Vodič mal na hlave tržnú ranu a sťažoval sa na bolesť hrudníka.

Následne okamžite pribehol k osobnému motorovému vozidlu, ktoré bolo otočené na streche, kde zistil, že sa v ňom nachádza viacero osôb. K vozidlu prišiel aj vodič nákladného vozidla, ktorého okamžite žiadal, aby zavolał na tiesňovú linku 112 a vyžiadal si záchranné zložky, nakoľko nemal pri sebe mobilný telefón a upozorňoval ho, aby žiadal viac vozidiel rýchlej zdravotnej pomoci, nakoľko je tam viacero zranených osôb. Medzitým začalo osobné motorové vozidlo dymiť. Na strane vodiča bola cca. 30 ročná žena, ktorá liezla von z vozidla cez okno. V zadnej časti vozidla videl staršiu ženu vo veku okolo 65 rokov, ktorá strácala vedomie a ležala na streche prevráteného vozidla z vnútornej strany. Okamžite obom osobám pomohol opustiť vozidlo. Následne vliezol do vozidla, aby vypol kľúč od zapalovania, nakoľko plynový pedál vozidla bol zaseknutý, vozidlo bolo naštartované, motor išiel na plné otáčky a do interiéru kabíny vytekali rôzne prevádzkové kvapaliny.

Po vypnutí motora si ešte všimol na zadných sedadlách dve deti vo veku 3 až 4 roky, ktoré boli pripútané na sedadlách, viseli dole hlavou a plakali. Uvedené deti z vozidla taktiež vyslobodil a premiestnil na bezpečnú vzdialenosť od dymiaceho sa vozidla. Vozidlo následne začali okoloidúci vodiči hasiť hasiacimi prístrojmi. Do príchodu záchranných zložiek nstržm. Bc. Gergő Horváth

podával zranenej 65-ročnej pani prvú pomoc, ktorá sa sťažovala na bolesť hrudníka a strácala vedomie a snažil sa s ňou neustále komunikovať, aby neupadla do bezvedomia.

3. Záchranársky čin profesionálneho kolektívu

Pád vrtulníka

Zlatý záchranársky kríž

Krajské riaditeľstvo HaZZ a Okresné riaditeľstvo HaZZ v Prešove

mjr. Ing. Lubomír Tod'or, veliteľ zásahu 1, kpt. Mgr. Jozef Baláž, veliteľ zásahu 2, kpt. František Joščák, nprap. Vladimír Kušnir, práp. Andrej Staš, npor. Daniel Leško, pprap. Daniel Srokovský, pprap. Peter Harčár, pprap. Sebastián Mrúz, pprap. Jaroslav Labaško, nrtm. Dominik Šarišský, nrtm. František Pavúk, rtm. Pavol Veliký, plk. Ing. Ján Goliaš, ppráp. Martin Štofán, kpt. Alojz Kračinovský, mjr. Ing. Kamil Šoltis, kpt. Milan Malcovský, npor. Peter Lukáč, npor. Jozef Škovrán, npor. Marián Nendza, npor. Kamil Hoško, npor. Jozef Demek, ppráp. Bc. Viliam Cicoň, npor. Peter Hallay, npor. Pavel Čisárik,

Operačné stredisko Krajského riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Prešove

npor. Jozef Fáber, mjr. Mgr. Miroslav Skička, kpt. Tomáš Vateha, mjr. Zuzana Rovderová, npor. Peter Jakubov.

Vrtulníkové krídlo generálplukovníka Jána Ambruša Prešov

kpt. Ing. Ľuboš Šútor, čat. Daniel Goga, čat. PaedDr. Tomáš Marcinek, čat. Marián Baláž, des. Jozef Kravjar, slob. Róbert Novotný, slob. Andrej Oslovič, des. Eduard Mazák, Ján Sučka.

Košická záchranka

MUDr. Dušan Bráz, Peter Kníš, Bc. Petra Bednárová, Ondrej Piga, Bc. Júlia Langošová, MUDr. Ľubomír Molčan, Marián Kozák, Bc. Lukáš Klimko, Ľubomír Kraviar, Bc. Jana Kohániová

Krajské operačné stredisko záchranej zdravotnej služby Prešov

Mgr. Ľuboslava Pekárová, Ing. Mária Tkáčiková, Bc. Angela Kapľavková, Bc. Radovan Kriváň, Ján Vranko, Anna Mátrayová, Ľudmila Puškárová, Monika Petrušová, Bc. Ľubica Bugošová, MUDr. Kamila Boľanovská, PhDr. Ivana Havadejová

Krajské riaditeľstvo Policajného zboru Prešov

mjr. Ing. Anton Marcinčin, kpt. Mgr. Marek Kukľa, npor. Tomáš Kožár., nstržm. Bc. Daniel Čarný, por. Bc. Štefan Jurko, práp. Bohdan Kasa, npor. Tomáš Štefánik, npor. Tomáš Guman

Výcvik hasičských záchranárov s vrtulníkom Ministerstva vnútra SR sa dňa 10.5.2017 zmenil na záchranu životov posádky vrtulníka a hasičov, ktorí v tom čase boli mimo vrtulníka a nacvičovali transport zranenej osoby pomocou lanového navijaka. V daný deň sa výcviku zúčastnilo 14 hasičov a v momente krátko pred 14:30, kedy dvanásti z nich pozorovali najskúsenejších kolegov pri činnosti a nácviku, sa začal boj o štyri ľudské životy. V danom momente sa spustili procesy, ktoré mali jediný cieľ - zachrániť kolegov.

Hasiči, ktorí boli na mieste výcviku ihneď po páde vrtulníka začali zo záchrannými prácami, svojich kolegov odpojili zo závesu v ktorom vykonávali nácvik, uvoľnili z postrojov a presunuli ich do bezpečnej vzdialenosti, pri vyslobodzovaní posádky z vrtulníka sa k nim pripojili aj príslušníci HZSL a po vyslobodení presunuli pilota a operátora do bezpečnej vzdialenosti.

Traja v bezvedomí a jeden z posádky pri vedomí bol výsledok havárie. Okamžité zahájenie kardiopulmonálnej resuscitácie bol začiatok boja o život kolegov.

Pri tomto nešťastí sa vďaka enormnej snahe všetkých záchranárov podarilo zachrániť dva ľudské životy. Tento zásah bol ukážkou toho, ako všetky zúčastnené záchranné zložky dokážu spoločne koordinovane a na vysokej profesionálnej úrovni pracovať s cieľom pomôcť a zachrániť ľudský život. Všetci sa podieľali na záchrane a preukázali svojou prácou v tento osudný deň, že sú pripravení zasiahnuť všade, za akýchkoľvek podmienok a sústrediť svoje schopnosti, vedomosti a zručnosti s jediným spoločným cieľom zachrániť ľudské životy.

Záchrana života zo závalu rodinného domu

Zlatý záchranársky kríž

Príslušníci OR HaZZ Trnava zmena C a A

kpt. Marián Cáder – veliteľ, ppráp.Tomáš Polakovič, práp.Miloš Ifka, ppráp.Peter Baša, mjr.Mgr.Zoltán Takács, ppráp.Igor Novák, nrtm.Dušan Bestvina, ppor. Roman Strážay

KR HaZZ Trnava plk.JUDr.Vojtech Valkovič a kpt. Ing. Martin Fulajtar

Psovod: npor. Bc. Miroslav Scherhauser so služobným psom BESSY La Vie Est Belle

Dňa 11.02.2017 o 19.21 h bola nahlásená udalosť v obci Košolná: zrútenie rodinného domu po výbuchu plynu. Už počas výjazdu na miesto si veliteľ zásahu kpt. Marián Cáder vyžiadala policajného psovoda so psom na vyhľadávanie osôb zo závalov, čo sa v samotnom priebehu zásahu ukázalo ako správne rozhodnutie pre záchranu života zavalenej osoby v sutinách rodinného domu. Služobný pes počas prehliadky objektu zachytil pach pri zadnej časti domu a intenzívne označoval pach štekaním.

Šetrením na mieste udalosti bolo zistené, že v kuchyni v zadnej časti sa mala nachádzať osoba, preto boli všetky sily a prostriedky nasadené na vyhľadávanie osoby v predpokladanom mieste v čase výbuchu.

Pred začatím samotných prác bol vykonaný prieskum za pomoci termovíznej kamery celého rodinného domu a jeho okolia. Následne za pomoci jednoduchého náradia: páčidla, trhacieho háku a motorovej píly sa snažili príslušníci nájsť zavalenú osobu v mieste označenom ako najpravdepodobnejšie miesto, kde by sa mohla osoba nachádzať. Na tomto mieste bol nájdený majiteľov pes, čo v nás ešte viac umocnilo predpoklad o tom, že sa tam bude nachádzať aj osoba.

Po príchode policajného psovoda so psom boli záchranné práce prerušené a psovod nasadil na vyhľadávanie osoby psa. Po krátkej dobe pes označil miesto, kde sa osoba nachádzala. Toto miesto sa nachádzalo na opačnej strane rodinného domu v uhlopriečke. Osoba bola zavalená stavebnou sutinou - tehla, železobetónový preklad a konštrukcia stropu a strechy prístavby rodinného domu. Príslušníci sa snažili časť zabezpečiť, zastabilizovať, ale vzhľadom na deštrukciu to bolo nemožné. Príslušníkom sa podarilo v krátkom čase v spolupráci so ZZS zasypanú osobu zo závalu vyslobodiť. Následne došlo k zrúteniu aj tejto časti domu ihneď po vyslobodení zavalenej osoby.

5. Vynímočný prínos

Zlatý záchranársky kríž

gen. JUDr. Alexander Nejedlý, PhD.

Prezident HaZZ SR gen. JUDr. Alexander Nejedlý patrí k výrazným osobnostiam novodobej histórie hasičstva na Slovensku. Pod jeho vedením sa Hasičský a záchranný zbor Slovenskej republiky významne profesionalizoval a stal verejnosťou veľmi rešpektovanou inštitúciou.

Medzi mnohými legislatívnymi a manažerskými počinmi, na ktorých nesie zásluhu, je asi najvýraznejší jeho podiel na prebudovaní materiálnej základne hasičského zboru včetně modernizácie dobrovoľného hasičstva, obnova vozového parku, zavádzanie Európskej linky tiesňového volania 112 a digitalizácia operačných stredísk. Významný je jeho podiel na budovaní fungujúcich vzťahov a väzieb v rámci Integrovaného záchranného systému Slovenskej republiky, iniciovanie mnohých medzinárodných záchranárskych cvičení, nastavenie komunikácie s médiami a tvorba mediálneho obrazu. Neoceniteľná podpora mnohých významných historických i prestížnych spoločenských projektov, medzi iným i Zlatého záchranárskeho kríža, historických tradícií. Pod jeho velením sa mení HaZZ SR na jeden z najlepšie fungujúcich zborov celej Európy.

6. Cena RESCUE reportu za kreatívny prístup k osвете a vzdelávaniu

OZ Záchrana

Zlatý záchranársky kríž

členovia: Mgr.František Majerský - predseda, Ing. Michal Weinciller, Mgr. Harviš Stanislav, Bc. Gabriel Tomko, Bc. Marek Žifčák, Ing.Vladimir Hosa, Mgr. Lukáš Jurina, Marek Knuteľ , Bc.

Michal Hudák, Bc. Patrícia Pažická, MUDr. Július Paučo, Ing. Stanislav Škop, Ing. Marian Hudák, MPH, In Memoriam: MUDr. Patrícia Krajňáková MUDr. Marek Rigda, MPH

OZ Záchrana je držiteľom Národnej ceny záchranej služby za propagáciu a rozvoj záchranej služby. Hlavnou úlohou a cieľom občianskeho združenia ZÁCHRANA je podpora činností rozvíjajúcich vzdelanosť, kvalifikáciu a zručnosti pracovníkov v záchranných službách, vedomosti v poskytovaní neodkladnej prvej pomoci a u pracovníkov integrovaného záchranného systému a laickej verejnosti. Tohto roku bude OZ Záchrana organizovať už 7. ročník najväčšej záchrannárskeho kongresu Recue Day, kde sa ho pravidelne zúčastňuje 400 účastníkov (záchrannári, lekári). OZ Záchrana robí finančné zbierky pre svojich kolegov a ich rodiny ak sa stanú tragické udalosti.

OZ Záchrana organizuje najstaršiu záchrannársku Súťaž Rescue Lesnica - Memorial Mareka Rigdu a posádky OM -ATB, za 15. ročníkov táto súťaž naučila a pomohla naučiť stovky profesionálnych záchrannárov, zvládať výjazdy s ktorými sa bežne nestretnú.

Michal Kubovčík a kolektív tvorcov You Tube kanál Baštrng-SEPRP (Sedlácka prvá pomoc)

Zlatý záchrannársky kríž

Michal Kubovčík - autor projektu, Karol Vosátka (režisér), Ján Ivan (animátor), Juraj Haško (autor hudby), Martin Kopál (kamera), Robert Tóth a Nadácia Aegon ľudom, Ľuboš Vančo, Doc. MUDr. Viliam Dobiáš, odborným poradce projektu

Pán Kubovčík v spolupráci s kolektívom tvorcov v projekte Baštrng učí ľudí zachraňovať ľudský život. Je to výnimočný projekt, ktorí poznajú deti na stredných a základných školách. Za 14 mesiacov mal 875 000 zhliadnutí na YouTube, zatiaľ 14 videí v trvaní 4-6 min o poskytovaní prvej pomoci ľahkou a zábavnou formou s praktickými ukážkami. Vo videách okrem M. Kubovčíka účinkujú ako hostia, ktorí sú figurantami so zranením alebo náhlým ochorením aj hostia: A. Banášová Vinczeová – epilepsia, M. Lasica – mozgová príhoda, A. Ďurica – Heimlichov manéver, Z. Šebová-Kubovčíková – odlišnosti KPR a Heimlicha u tehotných, S. Malachovský – bezvedomie, Juraj Šoko Tabaček – šok, V. Dobiáš – srdcový infarkt.

V pláne sú aj ďalšie videá na rôzne témy, jako napr. používanie AED, krvácanie a rany, popáleniny, zlomeniny apod.

Plk. Mgr. Radoslav Lacko

Zlatý záchrannársky kríž

kpt. Peter Tod'or

Zlatý záchrannársky kríž

plk. Mgr. Radoslav Lacko sa narodil 6. novembra 1968 v Prešove. Po ukončení stredoškolského štúdia v roku 1988 začal svoju hasičskú kariéru vo funkcii hasič a neskôr ako veliteľ závodného požiarneho útvaru, neskôr pokračoval na oddelení požiarnej prevencie. Po zriadení Krajských riaditeľstiev Hasičského a záchranného zboru (1.4.2002) bol personálnym rozhodnutím riaditeľa Krajského riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru vymenovaný za veliteľa zmeny na Okresnom riaditeľstve Hasičského a záchranného zboru v Prešove až do jeho vymenovania za riaditeľa tohto riaditeľstva dňa 1.2.2015. V hasičskom a záchrannom zbore odslúžil 28 rokov a 222 dní. Bol držiteľom osvedčenia o odbornej spôsobilosti vykonávať funkciu veliteľa zmeny, Inštruktora záchranej činnosti pomocou vrtuľníka lanovou technikou, preukazu odbornej spôsobilosti pre vykonávanie prác vo výškach a nad voľnou hĺbkou špeciálnou lezeckou technikou (lanová technika), preukazu viazača bremien, absolvoval odbornú prípravu na odbornosť hasičský zdravotnícky záchrannár, vlastnil certifikát o absolvovaní školenia v poskytovaní základnej neodkladnej resuscitácie s použitím automatickej externej defibrilácie.

kpt. Peter Tod'or sa narodil 29. apríla 1974 v Prešove. Po ukončení stredoškolského štúdia a ukončení základnej vojenskej služby vymenil v roku 1999 zamestnanie automechanika za

príslušníka zboru požiarnej ochrany na Okresnom úrade v Sabinove. Po zriadení Krajských riaditeľstiev Hasičského a záchranného zboru (1.4.2002) vymenovaný do funkcie technik – strojník v stálej štátnej službe na okresnom riaditeľstve Hasičského a záchranného zboru v Prešove, v apríly 2010 bol preradený do funkcie hasič záchranár špecialista a následne v novembri 2012 do funkcie technika špecialistu, veliteľa družstva. V hasičskom a záchrannom zbore odslúžil 18 rokov a 60 dní. Bol držiteľom potvrdenia o absolvovaní špecializovanej odbornej prípravy na funkciu veliteľ zmeny na vykonávanie činnosti v oblasti operatívneho riadenia, menovacieho dekrétu Inštruktora pre lezeckú činnosť v Hasičskom a záchrannom zbore vydaný prezídiom Hasičského a záchranného zboru, osvedčenie o odbornej spôsobilosti na záchrannú činnosť pomocou vrtuľníka lanovou technikou, preukazu odbornej spôsobilosti pre vykonávanie prác vo výškach a nad voľnou hĺbkou špeciálnou lezeckou technikou (lanová technika), preukazu na obsluhu pohyblivých pracovných plošín na podvozku s motorovým pohonom, preukazu o odbornej spôsobilosti príslušníka na obsluhu reťazových a rozbrusovacích motorových píl, potvrdenia o absolvovaní odbornej prípravy na odbornosť pri poskytovaní prvej pomoci.

Práca, poslanie, prínos týchto pánov pre Hasičský a záchranný zbor, pre Slovensko, pre jeho občanov, pre ľudí v tejto krajine vtisnúť do textu (slov) je obtiažne. Všetci, ktorí ich zažili, ich zánietenosť, oddanosť, profesionalitu a pokoru pri činnostiach vedia o čom hovorím.

Títo páni stáli pri zrode a budovaní modulu leteckého hasenia požiarov, pri budovaní a rozvíjaní činností s leteckou technikou. Všetkému predchádzali rôzne udalosti a turbulencie no oni sa nevzdali a krok za krokom pracovali na zlepšovaní spolupráce s Letkou Ministerstva vnútra Slovenskej republiky a najmä Vrtuľníkovým krídlom Generálplukovníka Jána Ambruša v Prešove s jediným cieľom, zefektívniť činnosť hasičov pri záchranných prácach. Hodiny práce, rozhovorov, výcvikov, ostrých zásahov mnohokrát spolu na jednej palube. Skúsenosti ktoré nadobudli vlastnou prácou odovzdávali svojim kolegom, ktorých pripravovali systematicky od základov lezeckej činnosti, lezeckých techník až po vykonávanie týchto činností z paluby vrtuľníka. Za svoje pôsobenie v zbore pripravili a preškolili viac ako 50 lezeckých záchranárov z ktorých si pre činnosti z vrtuľníkom pripravili viac ako 30 leteckých záchranárov z ktorých je v aktívnej službe ku dnešnému dňu 20.

Praktické skúsenosti následne pretavili do spolupráce pri tvorbe legislatívnych základov lezeckej činnosti v Hasičskom a záchrannom zbore, ktorá je dnes platná. Rovnako sa podieľali na spracovaní základov pre vykonávanie činností s využitím vrtuľníkov, ktorá je dnes pripravená na finalizáciu. Pri jej príprave mali z čoho čerpať, každý z nich nalietať do svojho posledného letu pri výcvikoch a zásahoch viac ako 1000 hodín.

Obaja sa aktívne zapájali do prednáškovej činnosti na školách, zapájali sa do projektovej činnosti žiakov praktickými skúškami, prezentovali svoje vedomosti a skúsenosti na odborných konferenciách, venovali sa seniorom v domovoch sociálnych služieb, ktorým vysvetľovali zásady požiarnej prevencie a najmä to ako sa správať v prípade vzniku požiaru v priestoroch v ktorých žijú. Masívna podpora dobrovoľných hasičských zborov s ich rozvojom priniesla potrebu vzdelávania ich členov. Ani v tejto oblasti neboli pozadu a spoločne sa zapájali do vzdelávania členov dobrovoľných hasičských zborov, ich veliteľov, strojníkov. Preškolili viac ako 210 členov dobrovoľných hasičských zborov.

Ich stopa v Hasičskom a záchrannom zbore je nezmazateľná, prečo nezmazateľná? Pretože to čo tak milovali, svoju prácu a lietanie sa im stala osudnou.

10. mája 2017 prebiehal v priestoroch leteckej základne Generálplukovníka Jána Ambruša výcvik hasičských záchranárov s vrtuľníkom Bell 429 Ministerstva vnútra Slovenskej republiky. Výcvik začal ráno o 9:00h preškolením na daný typ vrtuľníka. Po úvodnom zaškolení nasledovali jednoduché činnosti zamerané na nácvik nastupovania a vystupovania, pohyb a správanie sa na palube. Po prestávke nasledoval výcvik činností za pomoci palubného žeriavu, tento absolvovali všetci šesťnásť letecký záchranári. Posledným nácvikom bol transport zraneného v nosidlách so záchranárom. Ako prvý išli predviesť činnosť svojim kolegom Rado a Peter. Vrtuľník vzlietol, preletel nad miesto, kde boli pripravení, Peter pripol nosidlá s Radom a seba k lanu palubného žeriavu, palubný technik si ich navijakom priblížil k palube vrtuľníka a nasledoval krátky oblet po

ktorom sa mali vrátiť na miesto vyzdvihnutia. K tomu už žiaľ nedošlo, vrtuľník krátko pred 14.30h havaroval.

pplk. Mgr. Marcel Greguš, zástupca riaditeľa expozitúry Stred NPZJ NAKA čestné uznanie

Pplk. Mgr. Marcel Greguš sa už viac ako 12 rokov venuje záchrannárskej činnosti ako dobrovoľný záchranár, naposledy od roku 2008 v Horskej záchrannej službe Veľká Fatra, oblasťné stredisko Donovaly. Záchrannárska činnosť je najmä vyhladávanie a vyslobodzovanie osôb v tiesni, poskytovanie prvej pomoci osobe v tiesni a jej preprava k najbližšiemu dopravnému prostriedku zdravotníckeho zariadenia. Činnosť dobrovoľného záchranára horskej záchrannej služby spočíva najmä pri vykonávaní záchrannej, pátracej, preventívnej, pohotovostnej a inej činnosti v horských oblastiach. Dobrovoľný záchranár vykonáva záchrannú činnosť v horách alebo na lyžiarskych tratiach vo svojom územnom obvode, disponuje odbornou spôsobilosťou v súlade so zákonom č. 544/2002 Z.z. o Horskej záchrannej službe.

Počas uvedenej doby sa pplk. Mgr. Greguš stretol s rôznymi poraneniami horných a dolných končatín, fraktúrami a reznými poraneniami, ktoré už boli viac alebo menej život ohrozujúce. V rámci svojho pôsobenia ako dobrovoľný záchranár menovaný niekoľkokrát poskytol prvú pomoc v prípade života ohrozujúcej situácie rôznym ľuďom v rámci Slovenskej republiky, ale aj v zahraničí (napr. Taliansko, horská oblasť Arabba - Marmolada). V priebehu svojej dobrovoľníckej činnosti sa stretol s rôznymi zraneniami, kde medzi jedno z najzávažnejších patrilo poranenie slovenského občana na zjazdovej trati na Donovaloch, kde si lyžiar pri páde spôsobil zranenie reznú ranu na temene hlavy s čiastočnou skalpáciou vlasovej časti s masívnym krvácaním, otrasom mozgu a poraním chrbtice, kde osoba bola krátkodobo v bezvedomí. Pacientovi bola poskytnutá prvá pomoc a za pomoci ďalších členov horskej záchrannej služby pacienta transportoval k privolanej sanitke rýchlej lekárskej pomoci.

Ďalšou samostatnou skupinou pomoci zraneným osobám bola záchrana bežkárky na hrebeni Veľkej Fatry, ktorá si počas túry zlomila dolnú končatinu a nebola schopná pokračovať v túre. Následne bola v nočných hodinách vykonaná záchranná akcia, kde po príchode k pacientke bola zo strany dobrovoľného a profesionálneho záchranára poskytnutá prvá pomoc s následným nabalením pacienta na transportné sane a samotný transport z hrebeňa k sanitke RLP.

Menovaný sa ako dobrovoľný záchranár zúčastnil niekoľkých asistencií pri rôznych športových podujatiach (napr. beh Nízkymi Tatrami, preteky krňáčiek), kde taktiež poskytoval prvú pomoc pri kolapsoch z preťaženia organizmu a rôznych menej závažných poraneniach. Taktiež poskytol prvú pomoc v letných mesiacoch, kde osobu poštípali osy, následkom čoho utrpela anafylaktický šok s opuchom pier a dýchacími ťažkosťami.